

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízдила a soudců JUDr. Tomáše Langáška a JUDr. Kateřiny Šimáčkové v právní věci žalobce: **V. L.**, zastoupeného opatrovníci: **Organizace pro pomoc uprchlíkům**, o. s., se sídlem Kovářská 4, Praha 9, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, odbor azylové a migrační politiky, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 6. dubna 2012, č. j. OAM-81/ZA-ZA06-P13-2012, v řízení o kasační stížnosti opatrovnice žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 14. února 2013, č. j. 2 Az 19/2012 - 44,

takto:

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 14. února 2013, č. j. 2 Az 19/2012 - 44 **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

[1] V návěti označeným usnesením Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“) byla žalobci podle § 29 odst. 3 občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“) a § 64 soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“) ustanovena opatrovníci Organizace pro pomoc uprchlíkům. Soud své rozhodnutí odůvodnil pouze tím, že žalobce je neznámého pobytu. Naposledy byl k zastížení v Polské republice na adrese R. C., P. L.-D., O., nicméně dle sdělení poštovního doručovatele ze dne 27. 8. 2012 se na této adrese již nenacházel a jiný jeho pobyt není soudu znám.

[2] Proti uvedenému usnesení podala Organizace pro pomoc uprchlíkům, se sídlem Kovářská 4, Praha 9 (dále též „stěžovatelka“), včasnou kasační stížnost. V kasační stížnosti namítla, že napadené usnesení je nepřezkoumatelné dle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. pro nesrozumitelnost spočívající v nedostatku důvodů rozhodnutí. Stěžovatelka v této souvislosti odkázala na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 7. 2008 č. j. 2 Azs 55/2008 - 79. Podle stěžovatelky musí být odůvodněno, proč byla opatrovníkem ustanovena právě ona a nikoli některý z advokátů, případně proč nemohlo funkci opatrovníka nadále vykonávat občanské sdružení SOZE ustanovené do této funkce Krajským soudem v Brně, který řízení v dané věci původně vedl. Z funkce opatrovníka plynou povinnosti a vzhledem k tomu, že je stěžovatelka ustanovována opatrovnící městským soudem opakovaně, vyvstávají z této funkce obtíže. Stěžovatelka také poukázala na to, že jí výkon funkce opatrovníka není hrazen. Ze všech uvedených důvodů nehodlá akceptovat ustanovení své osoby opatrovnící. Kasační stížnost podala stěžovatelka též z důvodu nezákonnosti dle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. K tomu poukazuje na nález Ústavního soudu ze dne 2. 7. 2001 sp. zn. II. ÚS 27/2000, podle něhož není občanské sdružení povinno funkci opatrovníka přijmout, a pokud tak učiní, tak pouze dobrovolně.

[3] Vyjádření žalovaného ke kasační stížnosti si Nejvyšší správní soud nevyžadoval, neboť jeho práv se řízení o kasační stížnosti osoby ustanovené opatrovníkem žalobce nijak nedotýká (srov. obdobně rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 6 Ads 72/2009 - 144 ze dne 28. května 2009, všechna rozhodnutí zdejšího soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz).

[4] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatelka jedná v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. pověřeným zaměstnancem s vysokoškolským právnickým vzděláním vyžadovaným pro výkon advokacie.

[5] Nejvyšší správní soud nevyžadoval zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost, byť je ve věci rozhodujícím 6. senátu známo, že v obdobné věci téhož stěžovatele byla kasační stížnost zapsána do rejstříku As a bylo vyžadováno zaplacení soudního poplatku ve výši 5000 Kč, resp. že stěžovatelka byla k řádně doložené žádosti od placení soudního poplatku v dané věci osvobozena (srov. usnesení č. j. 4 As 21/2013 - 16 ze dne 14. března 2013). Nejvyšší správní soud se domnívá, že v daném případě je rozhodující, že kasační stížnost stěžovatelka podává jako opatrovnice cizince ve věci mezinárodní ochrany, a že i jí proto svědčí osvobození od soudního poplatku ze zákona podle § 11 odst. 2 písm. i) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. Není rozhodující, že kasační stížnost podává též ve své vlastní věci a ve vlastním zájmu, když brojí proti tomu, že byla cizinci opatrovnící ustanovena. Jedná totiž nepochybně i ve věci cizince a v jeho zájmu, neboť teprve dobrovolné převzetí funkce opatrovníka je nezbytným předpokladem pro to, aby výkon opatrovnictví, resp. ochrana zájmů a práv opatrovance byly efektivní a účelné.

[6] Nejvyšší správní soud se poté zabýval otázkou, zda je stěžovatelka k podání kasační stížnosti proti napadenému usnesení věcně aktivně legitimována. Dospěl k názoru, že ano, neboť výkon funkce opatrovníka je pro občanské sdružení vždy vztahem

soukromoprávním (byť založeným rozhodnutím soudu) a s tímto ustanovením musí vyjádřit (alespoň konkludentně) souhlas. Proti jeho vůli tedy není možné jej do funkce opatrovníka ustanovit [srov. nálezy Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 27/2000 ze dne 2. 7. 2001 (N 97/23 SbNU 3), dále pak rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 6. 2008 č. j. 2 Azs 55/2008 - 79, všechna zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz, resp. <http://nalus.usoud.cz>].

[7] Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud zabýval otázkou, zda je v dané věci namístě vést úvahu ve smyslu § 104a s. ř. s. o přijatelnosti kasační stížnosti, tj. zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Dospěl k závěru, že toto ustanovení svým smyslem dopadá jen na případy, kdy se má rozhodnout o kasační stížnosti *ve věci* mezinárodní ochrany, nikoli na tento speciální případ, kdy jde o řešení procesní otázky opatrovnictví cizince, jenž se mezinárodní ochrany, resp. zrušení správního rozhodnutí, jímž mu mezinárodní ochrana nebyla poskytnuta, teprve žalobou u krajského soudu dovolává.

[8] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná. Krajský soud v napadeném rozhodnutí jednak nerespektoval ustálenou a jasnou judikaturu zdejšího soudu, jednak zásadně pochybil a své rozhodnutí zatížil vadou spočívající v nepřezkoumatelnosti podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. pro nedostatek důvodů.

[9] Již ze samotné skutečnosti, že osobu nelze do funkce opatrovníka ustanovit proti její vůli, je zřejmé, že usnesení o ustanovení opatrovníka musí být odůvodněno. Opatrovník má právo být seznámen s důvody tohoto postupu, aby mohl zvážit, zda toto své postavení přijme či nikoli. Ustanovení § 55 odst. 4 s. ř. s., dle kterého usnesení, jímž se řízení nekončí a jímž se nikomu neukládá povinnost, nemusí obsahovat odůvodnění, se v tomto případě neuplatní. Jakkoli totiž z usnesení o ustanovení opatrovníka přímo žádné povinnosti pro osobu opatrovníka nevyplývají, nelze přehlédnout, že se samotným výkonem této funkce jsou již povinnosti spojeny. Nelze proto připustit, aby opatrovník nebyl s důvody svého ustanovení seznámen a nemohl proti nim případně též kvalifikovaně brojit. V této souvislosti lze zmínit též konstantní judikaturu Nejvyššího správního soudu vztahující se k otázce zástupce ustanoveného soudem k žádosti účastníka, dle které usnesení o tomto návrhu musí obsahovat vždy odůvodnění (bez ohledu na jeho formální podřaditelnost pod ustanovení § 55 odst. 4 s. ř. s.), neboť je závislé na posouzení existence zákonných předpokladů pro jeho vydání (viz např. rozsudek ze dne 29. 3. 2005 č. j. 4 Azs 32/2005 - 64). Jelikož je nutno zkoumat splnění zákonných podmínek vyplývajících ze zákona (§ 29 odst. 3 o. s. ř.) i v případech, kdy je rozhodováno o ustanovení opatrovníka, lze uvedené judikatorní závěry nepochybně vztáhnout i na tyto případy.

[10] Odůvodnění napadeného usnesení obsahuje pouze konstatování krajského soudu, že pobyt žalobce není znám. Takové odůvodnění Nejvyšší správní soud nepovažuje za dostatečné, neboť z něj nelze vyčíst, jak byla naplněna zákonná kritéria nutná k ustanovení opatrovníka, zejména pak z něho není patrné, zda lze rozumně předpokládat, že ustanovená opatrovnice bude svoji funkci řádně vykonávat a že k tomu má potřebné

schopnosti a prostředky. Navíc z něho není ani zřejmé, zda opatrovnice se svým ustanovením souhlasí. Všechny uvedené skutečnosti tedy jednoznačně svědčí tomu, že rozhodnutí krajského soudu je nepřezkoumatelné. Ke stejným závěrům ostatně dospěl Nejvyšší správní soud i ve svých předchozích rozsudcích ze dne 31. 7. 2008 č. j. 2 Azs 55/2008 - 79, ze dne 29. 4. 2009 č. j. 4 Azs 19/2009 - 61, ze dne 29. 3. 2010 č. j. 4 Azs 8/2010 - 74 a ze dne 24. 4. 2013 č. j. 4 As 21/2013 - 21, které se týkaly právně i skutkově obdobných případů.

[11] Nejvyšší správní soud z uvedených důvodů napadené usnesení podle ustanovení § 110 odst. 1 části věty první před středníkem s. ř. s. zrušil a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení.

[12] Podle § 110 odst. 4 s. ř. s., zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského (městského) soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, je krajský (městský) soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí.

[13] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne městský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. května 2013

JUDr. Bohuslav Hnízdl
předseda senátu